

2011.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

Centar za monitoring CEMI je nevladina organizacija osnovana maja 2000. godine, sa glavnim ciljem da obezbijedi infrastrukturnu i ekspertsку podršku za kontinuirano nadgledanje cijelokupnog procesa tranzicije u Crnoj Gori.

CEMI je dugogodišnjim i dosljednim radom doprinio izmjeni društvenih i političkih prilika u kojima je nastao i shodno tome proširivao opseg svog djelovanja u pravcu zakonodavne inicijative, istraživanja javnog mnjenja, borbe protiv korupcije i poštovanja ljudskih prava i sloboda. Izmjena državnog statusa i ostvareni napredak u procesu evropskih integracija su pozitivno uticali na razvoj civilnog društva u Crnoj Gori dajući mu jedan potpuno novi okvir rada. U tom kontekstu, CEMI odstupa od djelovanja klasične nevladine organizacije i postaje sve bliži konceptu istraživačkog centra za kreiranje i zastupanje prijedloga javnih politika.

CEMI je, uz podršku OSI Think Tank Fund –a iz Budimpešte, restrukturirao internu organizaciju u cilju optimalnog korišćenja kapaciteta. Takođe misija i vizija CEMI-ja su se promijenili u skladu sa novoupostavljenim ciljevima

CEMI je, od pet programa koje je imao u prošlosti (Izbori, Vladavina prava, Dobra uprava, Građansko društvo i Evropske integracije), prešao na tri jasno razgraničena

Vizija CEMI-ja: Crna Gora zemlja slobodnih građana, vladavine prava, socijalne pravde i jednakih mogućnosti.

Misija: CEMI je think tank organizacija čija se misija ogleda u kontinuiranom pružanju podrške reformama i jačanju institucija političkog sistema i organizacija civilnog društva kroz predlaganje i praćenje primjene javnih politika u oblasti poštovanja ljudskih prava i sloboda, evropskih integracija i borbe protiv korupcije u Crnoj Gori.

Ciljevi i djelatnosti CEMI-a su:

- monitoring izbornog procesa;
- unapređenje zakonodavstva u Crnoj Gori;
- nadgledanje poštovanja političkih prava i sloboda u Crnoj Gori;
- nadgledanje poštovanja i implementiranja Ustava i zakona Crne Gore;
- nadgledanje procesa tranzicije;
- zaštita ljudskih prava i sloboda, kao i promocija vrijednosti i ideja građanskog društva.

programa: (1) Borba protiv korupcije, (2) Demokratizacija i ljudska prava (3) Evro-atlanske integracije. Na ovaj način način, CEMI će se ograničiti na oblasti u kojima ima značajno iskustvo i u kojima je već prepoznatljivo djelovanje naše organizacije. Svakim programima ima koordinatora koji upravlja svim projektima i raspoređuje dužnosti. Na ovaj način, profesionalno osoblje CEMI-ja dobija priliku da se specijalizira u jednoj od tri oblasti, u isto vrijeme pružajući podršku na projektima u okviru drugih programa – što doprinosi maksimalnom povećanju efikasnosti i stručnosti u isto vrijeme.

CEMI takođe ima tri odjeljenja: Odjeljenje za istraživanje javnih politika, Odjeljenje za istraživanje javnog mnjenja, Pravno odjeljenje, kao i Službu za odnose sa javnošću. Ove organizacione jedinice omogućavaju kontinuitet djelovanja i obezbjeđuju operativnu podršku za realizaciju projekata.

DONATORI:

- Evropska unija – Delegacija Evropske komisije u Crnoj Gori
- Evropskog fonda za Balkan
- Fondacij Institut za otvoreno društvo – predstavništvo u Budimpešti
- Ambasada SR Njemačke
- OSCE – ODIHR

PARTNERI:

- CGO, Podgorica
- Evropski pokret u Crnoj Gori
- Institut Alternativa, Podgorica
- Juventas, Podgorica
- CRNVO, Podgorica
- PR Centar, Podgorica
- XY, Sarajevo – BiH
- OIA, Omladinska informativna agencija, Sarajevo

Partneri:

• CGO, Podgorica • Evropski pokret u Crnoj Gori • Institut Alternativa, Podgorica • Juventas, Podgorica • CRNVO, Podgorica • PR Centar, Podgorica	• CEDEM, Podgorica • Pravna inicijativa od javnog interesa - PILI • IAN, Beograd – Srbija • XY, Sarajevo – BiH • Gallup Monitor

Dragi prijatelji,

Pred vama je godišnji Izvještaj Centra za monitoring CEMI za 2010. godinu.

U svojim godišnjim izvještajima CEMI nastoji da predstavi brojne aktivnosti koje su realizovane u izvještajnom periodu. Akcenat je stavljen na programsko i finansijsko izvještavanje o realizovanim projektnim aktivnostima. Transparentan rad zasnovan na principima profesionalnosti i nezavisnosti predstavljaju osnovne standarde kojima u svom radu CEMI teži od svog osnivanja do danas.

Brojne aktivnosti realizovane tokom 2010. godine idu u prilog sada već izgrađenom imidžu CEMI-ja u domaćoj i međunarodnoj javnosti kao jedne od vodećih nevladinih organizacija. Izvještaj se sastoji od nekoliko cjelina u kojima su predstavljene aktivnosti prema programima CEMI-ja, i to: demokratizacija i ljudska prava, borba protiv korupcije i evroatlantske integracije. Poseban dio Izvještaja je posvećen predstavljanju finansijskog aspekta realizacije projektnih aktivnosti, kroz predstavljanje finansijskih izvještaja koji su od strane CEMI-ja podneseni donatorima.

Nadamo se da će vas aktivnosti predstavljene u ovom izvještaju motivisati da nam savjetom ili ličnim angažmanom pomognete u unapređivanju i razvoju Crne Gore kao građanskog društva.

*Mr Zlatko Vujović
Predsjednik UO*

Članovi Upravnog odbora:

Mr Zlatko Vujović, Predsjednik
Mr Đuro Stojanović
Radmila Piletić
Pavle Gegaj
Vladan Radunović
Mr Branka Todorović

Izvršni direktor

Boško Nenezić

Programski direktor

Mr Nikoleta Tomović

Sadržaj:

O CENTRU ZA MONITORING 2

PROGRAM

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA 4

Promovisanje održivog razvoja kroz saradnju mladih	4
Bolje mogućnosti za zapošljavanje mladih	4
Monitoring suđenja	5
Jačanje institucije Zaštitnika ljudskih prava	5
Jačanje kapaciteta u zastupanju i pripremi javnih politika Koalicije nevladinih organizacija u oblasti zdravlja i socijalne isključenosti	6

PROGRAM

BORBA PROTIV KORUPCIJE 8

Korupcija u obrazovanju	8
-------------------------------	---

PROGRAM

EVROATLANSKE INTEGRACIJE 9

Jačanje kapaciteta civilnog društva za doprinos evropskoj integraciji i procesu pristupanja	9
Evropa u mom gradu	10
Evropske vrijednosti za mlade	11

UČEŠĆE NAŠIH PREDSTAVNIKA U DRŽAVNIM TIJELIMA

I RADNIM GRUPAMA 12

PUBLIKACIJE 13

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2010. 14

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA

PROJEKAT

“Promovisanje održivog razvoja kroz saradnju mladih”

Dvezetodnevna međunarodna razmjena mladih, koju je organizovao Centar za monitoring CEMI, u saradnji sa partnerskim organizacijama iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Srbije i Portugala održana je 21 – 29. juna na Žabljaku. Međunarodna razmjena je organizovana u okviru projekta „Promovisanje održivog razvoja kroz

saradnju mladih”, koji je bio podržan od strane Evropske unije kroz program Mladi u akciji (Youth in Action).

Učesnici razmjene su bili mlađi iz Austrije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Srbije i Portugala između 15 i 25 godina starosti. U toku devet dana, oni su kroz interaktivne radionice i predavanja, učili i diskutovali o mogućnostima održivog ekonomskog razvoja, promovisanju prirodnih potencijala i zaštiti životne sredine.

Cilj projekta je bio razvijanje međunarodne saradnje mladih u ovim oblastima, kroz interkulturni dijalog i razmjenu iskustava.

Različite radionice, debate i igre su bile podijeljene u tri grupe:

- Radionice i debate o održivom razvoju i zaštiti životne sredine
- Debate i igre o kulturnim razlikama
- Radionice i debate o evropskim vrijednostima i procesu Evropskih integracija.

Ove aktivnosti su takođe imale za cilj razvoj raznih sposobnosti učesnika kao što su: pregovaranje, zastupanje i vođenje kampanja. Sve aktivnosti su bile povezane i pružale su kontinuitet u učenju i obrazovanju.

PROJEKAT

“Bolje mogućnosti za zapošljavanje mladih”

Centar za monitoring je u februaru 2011. godine u partnersvitu sa Omladinskom informativnom agencijom OIA iz Bosne i Hercegovine započeo realizaciju projekta „Bolje mogućnosti za zapošljavanje mladih”, koji je podržan od strane Evropske unije posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.

Tokom ovog projekta radili smo na razvijanju individualnih radnih vještina učenika srednjih škola kako bi oni unaprijedili svoje pozicije na tržištu rada. Takođe, kroz ovaj projekt smo predstavili učenicima mogućnosti samozapošljavanja uz posebno zastupanje koncepta preduzetništva mladih i njegovu popularizaciju kroz cijelu kampanju.

Opšti cilj ovog projekta je bio da se doprinese poboljšanju socio-ekonomске situacije u graničnom predjelu Crne Gore i Bosne i Hercegovine. CEMI i OIA su doprin-

ijeli smanjenju nezaposlenih mladih ljudi, promovišući pristup aktivnog traženja posla i samozapošljavanja i jačanja sposobnosti mladih ljudi pripremajući ih za tržište rada. Ovaj projekat je takođe dao doprinos prevazilaženju jaza između školskog sistema i potreba tržišta rada.

Ciljne grupe projekta su bili učenici srednjih škola (trećeg razreda), nastavnici, lokalne vlasti i donosioci odluka iz 6 ciljnih opština, lokalni i nacionalni mediji, lokalna preduzeća, lokalne zajednice u ovim opštinama i društvo uopšte.

Shodno statističkim podacima o nezaposlenima, stepen nezaposlenosti je najviše izražen kod grupacije mladih (18 – 30 godina). U cilju pružanja podrške smanjenju ovog broja mi smo ovim projektom imali za cilj sprovođenje nekoliko aktivnosti: sastanci sa lokalnim donosiocima odluka, regionalna konferencija o zapošljavanju mladih, projektovanje i sprovođenje procjene potreba u svim školama u ciljnim opštinama, analiza sprovedenog istraživanja i selekcija učenika, obuka i savjetovanje za razvoj karijere, info dan o visokom obrazovanju, orientaciona obuka o preduzetništvu, trening za vršnjačke edukatore u Baru, vršnjačka edukacija – radionice, priprema i objavljivanje članaka i intervjuja u štampanim medijima, organizovanje i prisustvo u TV emisijama na temu mogućnosti zapošljavanja mladih i organizovanje završne konferencije za novinare o projektu.

CEMI je kroz realizaciju projekta ispunio očekivane rezultate:

1. Stvorena je mreža između lokalnih uprava, škola, Zavoda za zapošljavanje, privatnog sektora i nevladinih organizacija.
2. Unaprijeđene su lične radne vještine i stručnost učenika srednjih škola u ciljnim opštinama.
3. Podignut je nivo svijesti o mogućnostima prevazilaženja problema nezaposlenosti mladih.

Na taj način, ovaj projekat je bio usmjeren ka socijalnoj i kulturnoj saradnji u prekograničnoj oblasti Crne Gore i BH između različitih ciljnih grupa što je dprimjelo poboljšanju razmjena ideja i iskustava među njima, zatim je unaprijeđena pozicija mladih i otvorile su se veće mogućnosti za njihovu buduću saradnju u mnogim oblastima.

PROJEKAT "Monitoring suđenja"

Misija OEBS-a u Crnoj Gori je odabrala Centar za monitoring CEMI za partnersku organizaciju u realizaciji projekta pod nazivom "Praćenje suđenja". S obzirom da je projekat pokazao izuzetne rezultate, realizacija je produžena do aprila 2014. godine. Projekat ima za cilj osnaživanje vladavine prava u Crnoj Gori i to kroz pružanje podrške aktuelnom procesu pravosudne reforme putem unapređenja standarda pravičnog suđenja i njihovog poštovanja. Aktivnosti projekta su usmjerene na procjenu aktuelnih sudskih praksi u dijelu koji se odnosi na primjenu domaćeg krivičnog zakonodavstva i međunarodnih standarda pravičnog suđenja, davanje preporuka za poboljšanje funkcionisanja krivično-pravnog sistema i na jačanje kapaciteta civilnog sektora da prati suđenja. Projektni tim koji radi na realizaciji projektnih aktivnosti čine pravnici: Bojana Ostojić i Miloš Bošković. U drugom dijelu projekta koji se odnosi na jačanje kapaciteta Centra za monitoring kako bi po isteku projekta mogao samostalno da sprovodi monitoring suđenja, angažovani su diplomirani pravnici Boško Nenezić, Milorad Marković i Vlado Dedović.

PROJEKAT Jačanje institucije Zaštitnika ljudskih prava

Nakon izbora novog Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, odnosno Ombudsmana, kao i nakon usvajanja novog zakona o Ombudsmanu i drugih povezanih Zakona i podzakonskih akata, ta institucija će se naći pred mnogobrojnim izazovima. Prema predviđenim zakonskim rješenjima, u bliskoj budućnosti se očekuje proširenje nadležnosti institucije Ombudsmana uvođenjem funkcije Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture u skladu sa Opcionim protokolom i UN Konvencijom protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CAT).

Usvajanje novih zakonodavnih rješenja se poklapa sa istekom šestogodišnjeg mandata prvog Ombudsmana, što je istovremeno i cijelokupno iskustvo djelovanja te institucije u Crnoj Gori. Ta činjenica je veoma značajna sa aspekta procjene kvaliteta predložene zakonske regulative u odnosu na prethodno iskustvo rada Ombudsmana. Vođeni iskustvom iz prethodnog mandata, predstavnici te institucije su bili u poziciji da prepoznaju nedostatke predložene regulative, kao i da svojim prijedlozima unaprijede predložena zakonska rješenja u cilju povećanja efikasnosti i kvaliteta.

Uzimajući u obzir navedenu situaciju, CEMI je uz podršku misije OEBS-a u Crnoj Gori i pod pokroviteljstvom Delegacije Evropske Komisije u Podgorici, realizovao projekat koji je posvećen jačanju kapaciteta te institucije.

Opšti cilj projekta se odnosio na pružanje podrške i poboljšanju zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori jačanjem institucije Obudsmana.

Projekat je imao tri glavna cilja koja su se odnosila na poboljšanje ljudskih resursa, administrativnih i tehničkih kapaciteta institucije Ombudsmana; osnaživanje implementacije novog Zakona o Ombudsmanu omogućene u skladu sa međunarodnim i EU standardima i podizanje informisanosti javnosti Crne Gore sa novim zakonom o Ombudsmanu kao i o novim mogućnostima zaštite prava i sloboda.

CEMI-jev saradnik na projektu je bila misija OEBS-a u Crnoj Gori. OEBS-ova misija ima značajnu ulogu u zaštiti ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, i podržavala je rad institucije Ombudsmana od prvog dana njenog osnivanja. S obzirom na iskustvo i stručnost u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, misija OEBS-a u Crnoj Gori je imala značajnu ulogu u realizaciji projekta.

Projekat je bio finansiran od strane Evropske unije, posredstvom Delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori.

Jačanje kapaciteta u zastupanju i pripremi javnih politika Koalicije nevladinih organizacija u oblasti zdravlja i socijalne isključenosti

Centar za monitoring u saradnji sa Juventasom i Cazasom je realizovao projekat koji je imao za cilj da doprinese jačanju zastupanja i nadzornih funkcija organizacija civilnog društva u Crnoj Gori kako bi se djelovanjem Koalicije uticalo na politiku i izradu zakona u oblasti zdravlja i socijalnih pitanja. Poseban cilj je bio razvoj kapaciteta za kreiranje javnih politika Koalicije za društvene promjene i njenih članova za zastupanje zasnovano na činjenicama u okviru Strategije za socijalnu inkluziju i smanjenje siromaštva (SSSSI).

Organizacije civilnog društva aktivne u oblasti zdravstva i socijalne zaštite su učestvovale u procesu pripreme i pisanja strateških dokumenta i kako bi njihov doprinos bio što veći potrebno je bilo unaprijediti njihove kapacitete u toj oblasti.

Koalicija je otvorenog tipa i mogle su joj pristupiti sve zainteresovane organizacije civilnog društva koje se bave problemom smanjenja siromaštva u Crnoj Gori i socijalnom inkluzijom. Organizacije koje su bile u prvom krugu pozvane da postanu članice Koalicije, su lideri civilnog društva u oblasti zdravstva, obrazovanja, socijalne zaštite i borbe protiv nezaposlenosti:

1. Crnogorsko društvo za borbu protiv raka
2. Pedagoški centar
3. Centar za građansko obrazovanje
4. Ekvista
5. Fondacija za stipendiranje Roma
6. Udruženje roditelja djece sa posebnim potrebama

Svaki predstvanik organizacije je imao svoje mjesto u radnoj grupi koja se bavila određenom problemskom cjelinom Strategije za smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti.

Aktivnosti na projektu

Članice Koalicije su prošle stručnu obuku putem organizovanih treninga u sljedećim oblastima:

1. Pisanje EU projekata, Podgorica
2. Zastupanje zasnovano na činjenicama, Podgorica
3. Napredni nivo "Zastupanje zasnovano na činjenicama", Sarajevo
4. Pisanje efektivnih javnih praktičnih politika, Beograd

U okviru projekta se vršio monitoring implementacije SSSSI, istraživanja javnog mnjenja, kao i priprema studija za unapređenje implementacije SSSSI. Svaka organizacija je imala svog predstavnika u radnim grupama koje su bile zadužene za pisanje studija. Svaka radna grupa je korespondirala određenoj problemskoj cjelini SSSSI-e. Pripremljenje studije su bile predstavljene javnosti na otvorenim panel diskusijama, a istovremeno su bile štampane i distribuirane u Crnoj Gori.

BORBA PROTIV KORUPCIJE

PROJEKAT

“Borba protiv korupcije u obrazovanju”

Korupcija u obrazovanju u Crnoj Gori, ozbiljno ugrožava razvoj i dalji proces reformi. Ona uvećava postojeće probleme, kroz domino efekat: naime, studenti koji diplomiraju bez odgovarajućeg znanja, nisu u stanju da doprinesu opštem razvoju države, a takođe prenose koruptivne obrasce ponašanja u svoja buduća zanimanja.

Projekat “Borba protiv korupcije u obrazovanju” se realizovao, uz podršku Ambasade Savezne Republike Njemačke, od strane Centra za monitoring i Centra za građansko obrazovanje, sa ciljem da doprinesu smanjenju korupcije u obrazovnom sistemu Crne Gore. Specifični cilj ovog projekta je bio da ustanovi mehanizme monitoringa i implementacije anti-korupcijskih mjer u obrazovnom sistemu Crne Gore.

Kroz set sprovedenih aktivnosti u okviru ovog projekta, koje su uključivale: Unaprjeđenje primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama na UCG; Godišnje istraživanje stavova i percepcije građana o prisustvu korupcije u obrazovnom sistemu Crne Gore; Izradu vodiča o korupciji u obrazovanju za studente, kao i godišnju konferenciju o korupciji u obrazovanju, ovaj projekat je postigao sljedeće rezultate:

- 1) Ojačano znanje i vještine studenata u identifikaciji i borbi protiv korupcije u visokom obrazovanju
- 2) Povećana transparentnost poslovanja Univerziteta i njegovih organizacionih jedinica u oblastima finansijskog upravljanja, procedura zapošljavanja, kao i upisa studenata;
- 3) Podignut nivo informisanosti građana o ključnim problemima izazvаниm korupcijom u obrazovanju;
- 4) Predložene konkretne mjeru za suzbijanje korupcije u obrazovanju donosio-cima odluka u ovoj oblasti.

“Jačanje kapaciteta civilnog društva za doprinos evropskoj integraciji i procesu pristupanja”

Ovaj projekat započet je 1. februara 2011. godine, u realizaciji Evropskog pokreta u Crnoj Gori kao noseće organizacije, zajedno sa partnerima - Centrom za monitoring (CEMI), Institutom „Alternativa“ (IA) i Centrom za ekonomski razvoj (CED, Bugarska), i traje 18 mjeseci. Projekat se realizuje uz finansijsku podršku Evropske unije, posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Cilj projekta je veći doprinos civilnog društva evropskim integracijama u Crnoj Gori i reformskim procesima u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji. Naime, ovim projektom partnerske organizacije (Evropski pokret u Crnoj Gori, Institut Alternativa i Centar za monitoring) su usmjerile svoje napore ka unaprjeđenju javnih politika iz ove oblasti, a koje su obuhvaćene i Nacionalnim programom za integraciju Crne Gore u EU. Svaka od organizacija je pratila i vršila istraživanje u oblastima u kojima su već posjedovale značajne kapacitete i eksperstka znanja, koja su ovim putem unaprijeđena i stavljena u funkciju unaprijeđenja javnih politika u spomenutim oblastima u Crnoj Gori.

Projekat je započet sa fokusom na praćenje ispunjavanja zahtjeva sadržanim u Nacionalnom programu za evropsku integraciju Crne Gore (NPI) u oblastima koju je svaka od partnerskih organizacija odabrala za praćenje. Kako NPI nije revidiran od 2008. godine kada je usvojen, prioriteti i rokovi postavljeni u njemu nijesu više bili dovoljni kao referntna tačka za ono što su postale obaveze Crne Gore u procesu evropske integracije, koji je napredovao mnogo dinamičnije nego što se to očekivalo u vrijeme donošenja NPI-ja. Iz tog razloga, fokus praćenja i istraživanja je pomjeren na ono što je ključni dokument za Crnu Goru u procesu pridruživanja - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore sa Evropskom unijom, kao i Izvještaje o napretku koje Evropska komisija jednom godišnje dostavlja o napretku Crne Gore na ispun-

javanju obaveza. U tu svrhu, Evropski pokret u Crnoj Gori je izvršio višemjesečno istraživanje dvije oblasti – administrativni kapaciteti i državna pomoć, što je rezultiralo studijama: „Administrativni kapaciteti u Crnoj Gori“ i „Državna pomoć u Crnoj Gori“. Takođe, u okviru projekta su izrađena i dvije kratke studije politike: „Novi modeli za jačanje sistema izgradnje administrativnih kapaciteta u Crnoj Gori – Fond za evropsko obrazovanje i interni twinning“ i „Struktura državne pomoći u Crnoj Gori – državna pomoć u funkciji ekonomskog razvoja“. Takođe, istraživanje Centra za monitoring u oblasti korupcije u Crnoj Gori, rezultiralo je studijom „Analiza efekata antikorupcijskih politika u Crnoj Gori i prijedlozi za unaprjeđenje“ i kratkom studijom politike na temu „Finansiranje političkih partija u Crnoj Gori: jesmo li napravili korak naprijed?“. Kako je fokus Instituta Alternativa bio na javnim nabavkama i finansijskoj kontroli, istraživanje je objavljeno studijom „Korupcija i javne nabavke u Crnoj Gori“ i kratkom studijom politike „Razvoj sistema javnih unutrašnjih finansijskih kontrola u Crnoj Gori - Pogled iz civilnog sektora“.

U sve četiri oblasti urađena su i sveobuhvatna istraživanja javnog mnjenja, koja su obuhvatila kako stav opšte populacije građana, tako i specifičnih ciljnih grupa zainteresovanih za date oblasti.

Studije politike i kratke studije izrađene tokom ovog projekta su javno prezentovane na okruglim stolovima, uz učešće kako neposredno zainteresovanih subjekata iz javnih institucija i civilnog sektora, tako i šire javnosti i medija, uz podsticanje debate na predmetne teme i ohrabrvanja zainteresovanih strana da podnesu komentare. Sve studije su takođe distribuirane pomenutim subjektima kako bi se upoznali sa komentarima na javne politike i prijedlozima za njihovo unaprjeđenje. Paralelno sa tim, vršeno je javno zastupanje iznešenih stavova i prijedloga, prevenstveno u državnim institucijama koje se bave datim oblastima, sa ciljem podsticanja istih da u svoje programe politike, strategije, pa i nacrte nove legislative unesu neke od prijedloga iznešene u studijama politika. Sve studije i istraživanja su naišli na odličan prijem u javnosti, kao i u strani zainteresovanih institucija uprkos određenim neslaganjima.

ma koja su bila predmet diskusije. Mnoge preporuke oblikovane u izrađenim studijama su već našle svoje mjesto u određenim izmjenama pravnih propisa, a nadamo se da će i veći broj njih postati dio zvaničnih vladinih politika u ovim oblastima, u cilju unaprijeđenja reformskih procesa na putu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji.

PROJEKAT „Evropa u mom gradu“

Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa Centrom za monitoring (CEMI) iz Podgorice i Građanskim inicijativama iz Beograda, u januaru 2011, započeo je realizaciju projekta „Evropa u mom gradu“ koji je podržan od strane Evropske unije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori. Projekat je kofinansirala Skupština Crne Gore i Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću Vlade Crne Gore.

Cilj projekta je bio jačanje kapaciteta i uloge lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva u Crnoj Gori, radi uspostavljanja dugotrajnijeg i efikasnijeg doprinosa procesu integracije u Evropsku uniju. Konkretnije, projekat teži povećanju stepena razumijevanja i podrške procesu pristupanja EU građana i građanki Crne Gore, kroz stvaranje uslova za njihovo kvalitetnije učešće u javnim debatama i platformi za saradnju između lokalnih samouprava, lokalnih organizacija civilnog društva i građana i građanki devet crnogorskih opština: Podgorica, Nikšić, Cetinje, Ulcinj, Budva, Herceg Novi, Bijelo Polje, Pljevlja, Kolašin.

Ciljna grupa projekta su bili građani i građanke devet opština u Crnoj Gori čije je razumijevanje i aktivna podrška procesu integracije u EU od ključne je važnosti za ukupni uspjeh ovog procesa. Direktni korisnici su organizacije civilnog društva i mediji, kao i administracije devet crnogorskih opština čiji će kapaciteti biti osnaženi u zagovaranju za evropske integracije u njihovim opštinama, a saradnja i dijalog sa građanima i građankama biti unaprijeden.

Projekt „Evropa u mom gradu“ je nastojao djelovati na dva nivoa tekućih izazova. S jedne strane, imao je za cilj informisanje građana i građanki devet crnogorskih opština kroz pružanje lokalno relevantnih, prilagođenih i ciljanih informacija. S druge strane, kroz uključivanje lokalnih vlasti i lokalnih organizacija civilnog društva u ovaj proces, težilo se uspostavljanju trajne saradnje i razmjene znanja i iskustava između lokalnih vlasti, predstavnika civilnog društva i samih građana i građanki, koji

bi pokretali pitanja vezana za evropske integracije a od značaja za učesnike na lokalnom nivou, formulisali interese i prioritete u odnosu na ovaj proces i sprovodili zajedničke aktivnosti u budućnosti. To će biti značajan korak ka većem stepenu aktivnog učešća građana i građanki u procesu integracije, posebno ako se ima u vidu da suštinska uspješnost sprovođenja ovog procesa zahtijeva punu informisanost i podršku građana i građanki Crne Gore.

Iskustva zemalja koje su ranije prošle ovaj proces (npr. Bugarska, Hrvatska) su pokazala da je podrška građana i građanki procesu pristupanja Evropskoj uniji u prvoj fazi na visokom nivou ali da, kako zemlja odmiče u reformama i ulazi u naredne faze, ta podrška u najveće broju slučajeva opada. Ovo se uglavnom objašnjava složenošću procesa, čije koristi i značaj u trenutku sprovođenja reformi i ispunjavanja postavljenih uslova, nijesu uvijek dovoljno vidljive građanima i građankama. Pred Crnom Gorom je izazov održanja postojeće podrške EU, kao i njenog jačanja u godinama koje dolaze a koje će biti prilično zahtjevne, kako bi se osigurao i puni legitimitet procesa pristupanja i reformi koje vode demokratizaciji društva.

Reforme koje se sprovode sa centralnog ka lokalnom novou, a proizvode realne posljedice na život građana i građanki na lokalnom nivou, mogu dovesti do pada povjerenja i nezadovoljstva građana i građanki samim procesom ukoliko se reforme dožive kao nametanje od strane Evropske unije a ne kao pokušaj razvoja društva kroz usklađivanje sa standardima zemalja Evropske unije. Kako bi se izbjegao ovaj scenario, neophodno je kontinuirano i sadržajno informisanje o koristima (pristup tržištu, tehnička pomoć stručnjaka, dostupnost fondova i finansijske podrške, itd.), ali i odgovornostima i obavezama koje proizilaze iz članstva u Uniji.

Imajući u vidu fazu u kojoj se Crna Gora trenutno nalazi, jako je važno da se akteri na lokalnom nivou informišu koje su to ključne sektorske politike Evropske unije koje utiču na lokalni nivo, kako se te politike formulišu i koji su instrumenti njihove primjene. Proces kreiranja lokalnih politika razvoja u lokalnim samoupravama, u skladu sa principima kreiranja i primjene ključnih sektorskih politika EU, znači stvaranje prepostavke za dinamičan razvoj, demokratsku konsolidaciju, bržu ekonomsku i socijalnu tranziciju – samim time bržu integraciju u EU. Ovakav način razmišljanja i djelovanja čini lokalnu zajednicu i sve aktere u njoj spremnijima da iskoriste prednosti koje nosi proces evropskih integracija, ali i kompetentnijim da se izvore sa narastajućim potrebama građana i građanki, povećanjem sopstvenih nadležnosti (samim time i odgovornosti) kako tok integracije bude dalje odmicao. S obzirom da su lokalne vlasti najbliži komunikacijski nivo građanima i građankama, njihova je

uloga ključna, iako nedovoljno prisutna, u predstavljanju vrijednosti tekovina Evropske unije, kao i upoznavanju građana i građanki sa procesom evropskih integracija.

Rezultati koji su ostvareni kroz realizaciju projektnih aktivnosti su: detaljna ocjena nivoa informisanosti o procesu EU integracija u 9 crnogorskih opština; uspostavljanje platforme saradnje između lokalnih vlasti kroz zajedničke napore da se promoviše svijest i informisanost o integraciji u EU u 9 crnogorskih opština; iniciranje javnog dijaloga i debate, razmjene informacija i najboljih praksi o procesu integracije u EU među građanima lokalnih zajednica i NVO kako bi se osnažili da budu partneri u procesu pridruživanja EU.

Glavne projektne aktivnosti su uključivale: istraživanje javnog mnjenja i fokus grupe u devet crnogorskih opština o evropskim integracijama; publikacija o načinu istraživanja i ključnim zaključcima; uspostavljanje Savjetodavnog vijeća; potpisivanje memoranduma o saradnji na lokalnom nivou, između lokalnih samouprava i organizacija civilnog društva; štampanje i distribucija informativnih brošura i pratećeg promotivnog materijala; 18 panel diskusija u 9 opština; izradu sveobuhvatne publikacije koja je uključivala pitanja sa diskusijama; produkciju dokumentarnog filma i njegovo emitovanje na lokalnim i nacionalnim TV stanicama; produkciju i distribuciju info web paketa za websajtove devet crnogorskih opština pod nazivom „Evropski kutak“.

PROJEKAT "Evropske vrijednosti za mlade"

Ovaj projekat sproveden od strane NVO Juventas, u partnerstvu sa Centrom za monitoring – CEMI iz Podgorice i NVO Bonum iz Pljevalja, svoje usmjerenje je imao u promovisanju evropskih vrijednosti među mladim ljudima u Crnoj Gori. Projekat „Evropske vrijednosti za mlade“, omogućio je mladim ljudima u Crnoj Gori da pored aktivizma uče i o drugim evropskim vrijednostima: toleranciji, demokratiji, vladavini prava, pravdi, solidarnosti, poštovanju ljudskih prava, održivosti, društvenoj koheziji, miru, slobodi i jednakosti, kao i da se na taj način bolje upoznaju sa procesom evropskih integracija Crne Gore. Projekat se u velikoj mjeri oslanjao na 21 debatni klub u 21 crnogorskoj srednjoj školi, unutar kojih učenici debatuju o različitim temama vezanim za Evropsku uniju i evropske vrijednosti. U sklopu projekta se radio i na dodatnoj izgradnji kapaciteta omadinskih i studentskih organizacija, koje su uzele učešće na treninzima i konferencijama, a za koje je bio implementiran pose-

ban vid obuke u oblasti pisanja javnih praktičnih politika. Tokom projekta se sprovelo i istraživanje među crnogorskim srednjoškolcima o njihovom stepenu informisanosti o evropskim integracijama Crne Gore, a takođe je tokom realizacije projekta obilježen 9. maj - Dan Evrope, koji se obilježava u skoro svim evropskim zemljama. Kampanja koja je imala edukativni, kulturni, umjetnički i sportski karakter, obuhvatila je veliki broj mladih iz Crne Gore.

Tokom projekta, kreiran je veliki broj promotivnih materijala koji su imali

za cilj da na što jasniji i kreativniji način informišu mlade o Evropskoj uniji, kao i o procesu evropskih integracija naše države. Posebna aktivnost projekat odnosila se na promovisanje mobilnosti među mladima, što je postignuto lansiranjem web portala www.mobilisi.me, prvog portala ovakve vrste u Crnoj Gori. U realizaciju projekta je bilo uključeno oko 13 000 mladih ljudi iz svih crnogorskih opština. Glavni cilj ovog projekta je bio **unaprijeđenje doprinosa organizacija civilnog društva koje rade sa mladima u procesu EU integracija Crne Gore**. Specifični cilj projekta je bilo **davanje doprinosa promociji procesa evropskih integracija među mladima u Crnoj Gori**. Ciljne grupe u okviru projekta su: mladi ljudi, srednje škole i univerziteti, roditelji, omladinske i nevladine organizacije za mlade, građani Crne Gore, dok su krajnji korisnici: mladi ljudi, srednje škole i univerziteti, roditelji, omladinske i nevladine organizacije za mlade, građani Crne Gore.

Projektom "Evropske vrijednosti za mlade" su postignuti sljedeći rezultati:

- Podignuta svijest mladih ljudi u Crnoj Gori o procesu evropskih integracija;
- Poboljšani uslovi za aktivno učešće mladih u društvu;
- Poboljšano znanje učenika srednjih stručnih škola u Crnoj Gori o procesu evropskih integracija;
- Poboljšani kapaciteti studentskih i omladinskih organizacija na poljima istraživanja i analiza sprovođenja praktičnih javnih politika;
- Poboljšan nivo informisanosti mladih u Crnoj Gori o mogućnostima za mobilnost mladih.

UČEŠĆE NAŠIH PREDSTAVNIKA U DRŽAVNIM TIJELIMA I RADNIM GRUPAMA

Naši predstavnici su u toku 2011. godine učestvovali u radu državnih tijela i radnih grupa.

Zlatko Vujović

član Nacionalne komisije za sprovođenje strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala

Boško Nenezić

član radne grupe za izradu i sprovodjenje komunikacione stragije za informisanje javnosti o procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji

Ana Selić

član radne grupe za izradu Inoviranog akcionog plana za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

U toku 2011. godine CEMI je objavio sljedće publikacije:

- Studija javne politike „Prevencija i rano otkrivanje kolorektalnog karcinoma u Crnoj Gori“
- Brif „Prevencija i rano otkrivanje kolorektalnog karcinoma u Crnoj Gori“
Studija javne politike „Uspostavljanje servisa personalne asistencije u Crnoj Gori“
- Brif „Uspostavljanje servisa personalne asistencije u Crnoj Gori“
- Studija javne politike „Pristup tržištu rada-osvrt sa pozicije OSI, Roma i Egipćana“
- Brif „Pristup tržištu rada-osvrt sa pozicije OSI, Roma i Egipćana“
- Studija javne politike „Od integrativnog do inkluzivnog obrazovanja: u korak sa potrebama“
- Brif „Od integrativnog do inkluzivnog obrazovanja: u korak sa potrebama“

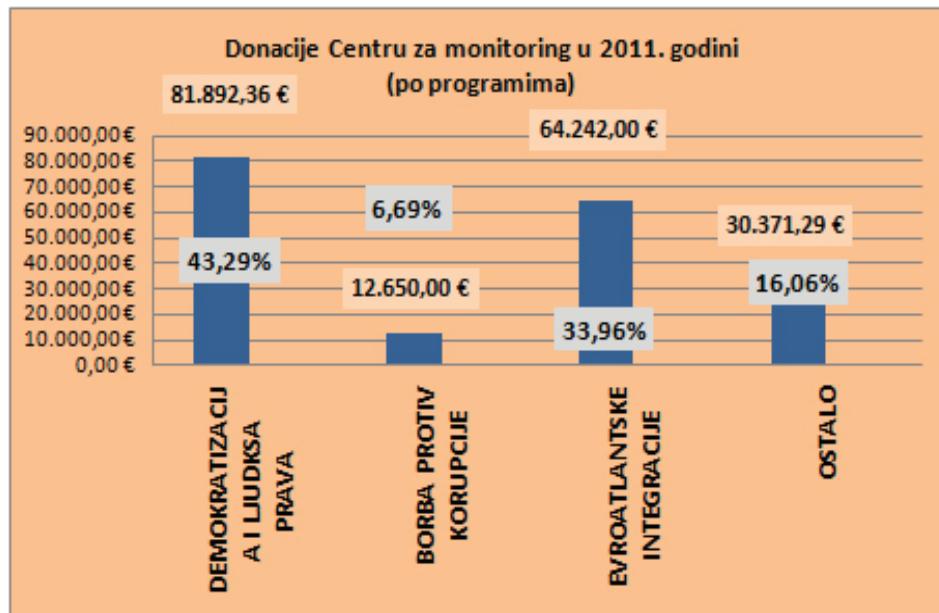
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ 2011.

PROJEKAT	DONATOR	2011
Bolje mogućnosti za zapošljavanje mladih	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	36 896,18€
Jačanje kapaciteta u zastupanju i pripremi javnih politika Koalicije nevladinih organizacija u oblasti zdravlja i socijalne isključenosti	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	14 491,18 €
Monitoring suđenja u Crnoj Gori	Misija OEBS-a u Crnoj Gori	30 505,00€
Korupcija u obrazovanju	Ambasada SR Njemačke	12 650,00€
Jačanje kapaciteta civilnog društva za doprinos evropskoj integraciji i procesu pristupanja	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	23 307,00€
Evropa u mom gradu	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	23 000,00€
		TOTAL
		30 371,29€
		189 155,65€
Evropske vrijednosti za mlade	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	17 935,00€
Ostalo		

FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2011. GODINU - PO PROGRAMIMA

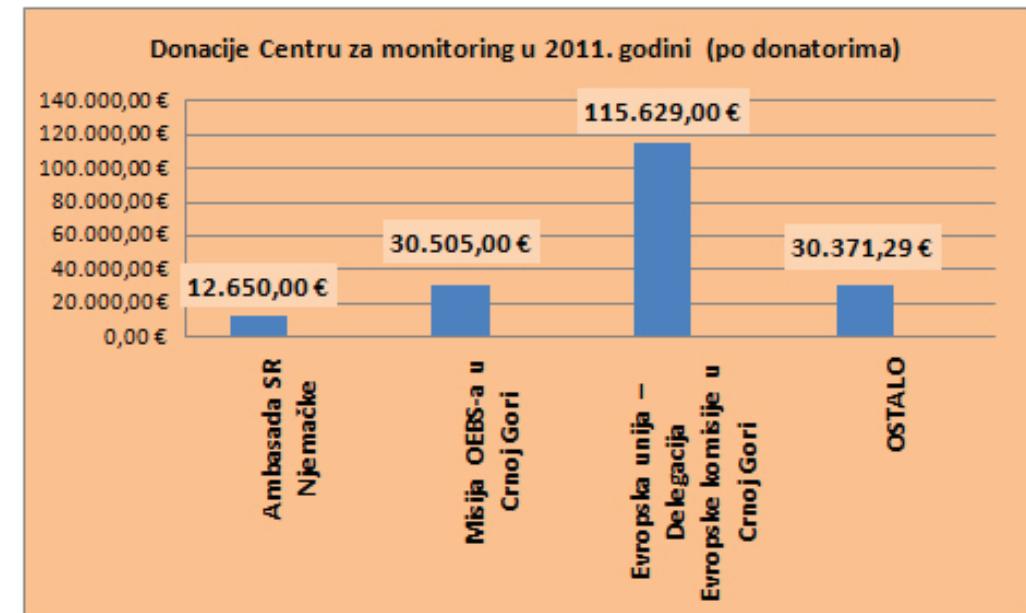
DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA	81 892,36€
BORBA PROTIV KORUPCIJE	12 650,00€
EVROATLANSKE INTEGRACIJE	64 242,00€
OSTALO	30 371,29€
TOTAL	189 155,65€

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA	43,29%
BORBA PROTIV KORUPCIJE	6,69%
EVROATLANSKE INTEGRACIJE	33,96%
OSTALO	16,06%
TOTAL	100,00%

FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2011. GODINU - PO DONATORIMA

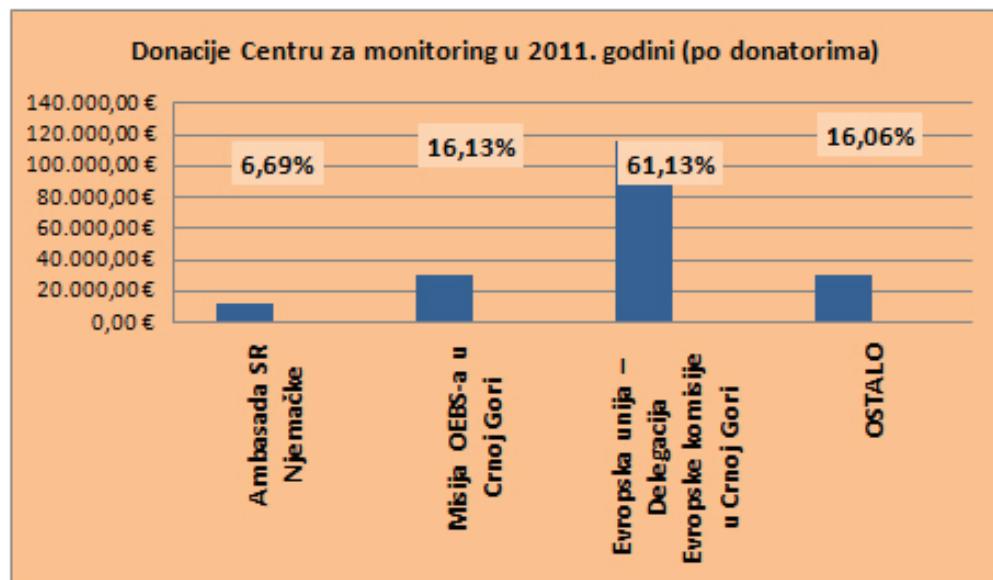
Misija OEBS-a u Crnoj Gori	30 505,00€
Evropska unija - Delegacija Evropske komisije u Crnoj Gori	115 629,00€
Ambasada SR Njemačka	12 650,00€
OSTALO	30 371,29€
TOTAL	189 155,29€

FINANSIJSKI PRESJEK ZA 2011. GODINU - PO DONATORIMA

Misija OEBS-a u Crnoj Gori	16,13%
Evropska unija - Delegacija Evropske komisije u Crnoj Gori	61,13%
Ambasada SR Njemačka	6,69%
OSTALO	16,06%
TOTAL	189 155,29€

Godišnji programski i finansijski izvještaj

CEMI - 2011

Pripremila:
Maja Milikić

Izdavač:
Centar za monitoring - CEMI

Za izdavača:
Vujović Zlatko

Adresa:
Bul. Sv. Petra Cetinjskog 96
81 000 Podgorica

Website:
www.cemi.org.me

Priprema za štampu:
Nikola Radonjić - Bada

Tiraž:
300

DEMOKRATIZACIJA I LJUDSKA PRAVA... BORBA PROTIV KORUPCIJE... EVROATLANSKE INTEGRACIJE...

Centar za monitoring - CEMI

Adresa: Bul. Sv. Petra Cetinskog 96

81 000 Podgorica

e-mail: cemi@t-com.me

www.cemi.org.me